

*İtirilen dişlər yalnız estetik görünüşə xələl gətirmir, həm də sağlamlığa mənfi təsir göstərir. Bu gün inkişaf edən texnologiyalarla əsikidilər həm protez, həm də implant üsulu ilə qısa müddətdə bərpə edilir. Cəmiyyətdə implantlarla bağlı təzadil fikirlər var, amma mütəxəssislər hesab edir ki, implant tətbiqi yalnız təcrübəli həkimlər tərəfindən edilərsə heç bir zərəri olmur, çünkü ənənəyə yad cisim birləşdirilməsi bütün orqanızmin sağlamlığı üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir.*

### Estetikdir, amma...

Implant, əsikidilərin funksiyasını ve estetikasını bərpə etmək üçün çənə sümüyünə yerləşdirilən sünidən diş köküdür. Implant vintləri müəyyən bir qalınlığa və genişliyə malik olan dəmir strukturlarıdır. Bu səbəbdən implantın qoyulması planlaşdırılan nahiyyədəki çənə sümüyü bu implant kökünü qəbul edəcək hündürlük və genişliyə, habelə sağlamlığa malik olmalıdır. Çünkü sümük keyfiyyəti implantın tətbiqinin və istifadəsinin uğurlu



### Implant qoydurmalı ya yox?

Implant tətbiqi zamanı xəstənin seçimindən asılı olaraq ümumi və ya lokal anesteziya istifadə edilə bilər. Implantların sümükələ tam integrasiyasını təmin etmək üçün sağalma dövrünün ilk 3-6 ayı ərzində implantla düşən yüksək minimuma endirilməlidir. Yeni çox bərk qidalardan çeynənməməli, sağalma zamanı sıqaret çəkilməməlidir. Sıqaret infeksiya riskini artırıb. Bu səbəbdən sıqaret çəkmək tövsiye edilməz.

Implantların ömrü bir çox amillərdən asılı

lidir. Xəstə, ümumi ağız və diş baxımını təmin edərək sağlamlığını qoruduğu müddətdə implantlar ömrü boyu istifadə edilə bilər. Implantın ömrü üçün gündə iki dəfə dişləri düzgün fırçalamaq və mütəmadi olaraq diş ipi və ağız yaxalamasından istifadə etmək lazımdır.

Implantların orqanizmə heç bir eks təsiri olmadığı və illerdər intensiv araşdırılara məruz qalan materiallardan hazırlanmışdır. Bunlar adətən titan kimi metallar və heç vaxt canlı orqanızın bir hissəsi olmayan digər oxşar maddələrdir. İddialara görə, bu səbəbdən orqanızın onlara qarşı

antigen istehsal etməsi və implantı ürək və böyrək neqlində olduğu kimi rədd etməsi mümkün deyil. Implant tətbiqini hayata keçirəcək həkimin təcrübəsi çox önemlidir. Diş həkimi seçərkən onun implant sahəsində təlim keçmiş və təcrübəli olmasına diqqət yetirilməlidir. Implant qoyundurmaq qərarı veriləsə, bu istiqamətdə hərəkəli araştırma aparılmalı və doğru həkim tapılmalıdır.

### Implant nə vaxt zərərli ola bilər?

Klassik səslenə bilər, amma qaydalara əməl edilmədikdə implantın zədələnməsi təbiiidir. Qaydalar implantın özündən başlayır. Implant məhsulu sertifikatlaşdırılmalıdır, mənşəyi aydın olmalıdır. Keyfiyyətli və zeif implantlar arasında əhəmiyyətli fərqlər var. Bu gün keyfiyyətli implantlarla əldə edilən cərrahi müvəffəqiyət 98% ətrafindadır. "Implant zərərlidir?" sualına isə aydın cavab vermək lazımdır. Mütəxəssislər deyir ki, düzgün və qaydalara uyğun tətbiq edildikdə, habelə baxımına diqqət etdiğdə implant heç vaxt zərərli deyil. Implant qoyulmasının zərərləri tətbiq qaydalarına əməl edilmədikdə başlayır. Doğru həkimi seçmək, düzgün

planlaşdırma, keyfiyyətli material, keyfiyyətli tətbiq, yaxşı implantüstü protez və ya qapaq, prosedurdan sonrakı diqqət, tez-tez müayinə bu qaydaların en vacibləridir.

Ən çox rast gəlinən problemlərdən biri də cərrahi əməliyyat zamanı implantların düzgün yerləşdirilməməsidir. Bu, həkimin təcrübəsi, diqqəti və əməliyyat zamanı xəstənin həkimlə ünsiyyəti kimi amillərdən qaynaqlanan vəziyyətdir. Ən çox edilən implant səhvleri isə yanlış yerləşdirmə, sinir zədələnməsi, implant infeksiyası, implantdan sonra ağrı və ya qanaxma, implantın uğursuzluğu, yanlış implant diametri və ya ölçüsü seçimidir. Yəni, kənardan asan bir stomatoloji prosedur kimi görünən implant tətbiqi həkimin yaxud öz səhvindən həyatını zi kabusa çevirə bilər.

### Kimlərə implant olmaz?

Şiddətli ürək çatışmazlığı, ürək qapağı problemi olan xəstələrə, müalicə altında olan xərçəng xəstələrinə, psixi problemləri olanlara, eqli qüsurlu insanlara, çənə sümükünün strukturuna zərər verəcək yüksək dozada radyasiyaya məruz qalanlara, immun münənit sisteminə hücum edən xəstəliklərə, məsələn, QİÇS daşıyıcıları olanlara, orqan transplantasiyası edilən insanlara, baş və boyun nahiyyəsində radioterapiya qəbul edənlərə, hamilələrə, narkotik və alkogol asılılığı olanlara, immun sisteminin problemi yaşayanlara, diş sıxma və diş qıçama problemi olanlara, çənələrdə inkişaf etmiş skelet quruluşu problemi yaşayanlara, ağız sağlamlığına diqqət etməyənlərə implant tətbiqi məslehət görülmür.

Təyinatı üzrə işləməyəndə, implant qoyulması riskləri olan insanlara tətbiqi zamanı bir səra problemlər meydana çıxır ki, onları da implant siniği, sümüklerin canlılığının itirilməsi, tətbiq zamanı xəstənin uda biləcəyi yad cisimlər, çənə sümük siniği, implant yerləşdirmə nəticəsində ağrı, yara nahiyyəsindəki tikişlərin açılması, qapaq tətbiqində məməkün infeksiya riski, yumşaq toxumın implant alətləri ilə zədələnməsi və s. misal göstərmək olar.

### Çox bahadır

Implant əməliyyatı 4 mərhələdən ibarətdir. Implantın müvafiq diş yerinə tətbiqi, 10-14 gün sonra tikişlərin sökülməsi, dişəti formalaşdırınan bağlanılır, 2-3 heftə sonra ölçü götürülür və qapaq qoyulur. Ölkəmizdəki diş implantı klinikalarında təklif edilən qiymətlərə gəlincə, Türkiye implantı - 400 AZN, Koreya implantı - 450 AZN, İsrail implantı - 500 AZN, Almaniya implantı - 700 AZN, İsviçre implantı - 900 AZN-ə təklif edilir.

Bundan əlavə, 1 diş olmadıqda 1 implant tətbiq olunur ki, qiyməti 450 AZN, 2 diş olmadıqda 2 implant tətbiq olunur, qiyməti 900 AZN, 3 diş olmadıqda 2 implant köpü tətbiq olunur 900 AZN, 4 diş olmadıqda 2 implant tətbiq olunur, qiyməti 900 AZN. Qeyd edək ki, bu yalnız diş etinə əkili demir konstrukturun qiymətidir, qapaq qiyməti bura əlavə olunur. Qapaq və demir konstruktur birlikdə q diş üçün implant qiyməti 800-1000 cıvarında dəyişir. Bütün alt və ya üst çənə dişsiz olduğda 6 implant tətbiq olunur ki, dəyəri 2700 AZN-dir.

**Lale Mehrali**